

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, Fôiea una data pe septamanã, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu sêu 40 doidecari, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari sêu mici inserate se ceru 8 cr. Tac'sa timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Faradepunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 4.

Brasiovu, 25 Ianuariu, 13 Ian. 1865.

Anulu XXVIII.

MONARCHIA AUSTRIACA

† Joane Sipotariu,

dupa cum ne insciintiasa unu Telegramu din Gherl'a din 23 Ian. s'a mutatu la cele eterne in 22 Ian. 1865 pela 2 ôre dupa prandiu in Gherla. Remasitiile lui se voru astruca in 25. Talentele cele eminente si solidulu caracteru alu acestui barbatu combinate cu luptele lui in interesulu natiunei, incepundu din an. 1860, iau castigatu cunun'a de nemurire. Fiai tieren'a usiôra!!!

Apelu la indurarea confratiloru.

Cu Foile surori publicamu si noi unu apelu catra on. publicu, invitandulu la ajutoriu pentru fratii nostri din Marmati'a. Anulu tr. fû pentru Marmati'a fôrte fatalu; secet'a fû aolo atatu de mare, in catu dupa eruirile facute locuitorii acestui comitatu mai multu romanu abia au pentru una luna provisiuni de traiu! Una stare atatu de trista ne impune crescinesca si national'a oblegamente a concurge din tôte partile cu ajutoriulu potintiosu spre a intempina amenintiarile resultatoru celoru triste ale recoltei din an. tr. Deci nu e de ajunsu a compatimi cu cei cercati de sôrte ci avemu detoria a alerga si cu ajutôria de indurare. Simtiulu celu filantropicu si crescinescu, indurarea cea esemplaria a romanului, care se dovedise si in anulu tr., ér' se provôca de una multime de familii romane din patri'a lui Dragosiu, ințemeitoriulu tieriei Moldovei, cá toti confratii, é: mai vertosu cei de unu sange si de una natiunalitate cu poporulu marmatianu, se si conferese denariulu, spre ale castiga ajutoriu in angustimea necasului, candu totu denariulu se binecuventa cu crescerea simpatica catra induratori. Contribuirile maritimóse se potu tramite suptu adres'a: D. Mihaiu Pavelu, vicariu per M. Sziget in Slatina, care, va respunde in publicu despre ajutôriile primite. Cele de pe aici, Redactiunea le va publica indata.

Date statistice.

Domnulu meu! Domniata vei fi vediutu adesea, cum unii ômeni in lips'a de date statistice sigure, autentice, sêu in nepasarea loru de aceleasi ôrbea, in parerile loru si judeca adesea despre lucrurile cele mai importante cá si orbulu despre colóre. Cetatianii de statu din imperiu, prin urmare cu atatu mai vertosu locuitorii unei tieri parasite precum a fostu si a nôstra avea pana la anulu 1850 cuventu de ajunsu a se desvinui pentru necunóscerea dateloru statistice neaparatu recerute pentrucá se'si póta face oineva idea ohiaara spre ea. in trebile contributiunii, recrutatiei, impartirii tieriloru in cercuri si districte, a comerçului, industriei, a culturai preste totu s. a. din cauza ca regimulu vechiu retienea asemenea date, sêu ca le impartasia numai la favoritiu sei cei mai de aprópe. In dilele nôstre nu mai este asia. Comisiunea c. r. centrala statistica ce se intretiene din spesele statului a datu statisticeii monarchiei austriace de cativa ani incóce unu rapediuiu inainte, precum asiá ceva nu se mai intemplase niciodiniôra, eara anume Analele statistice publicate pentru anulu 1863 in a 1864*) au naintatu si mai multu acestu ramu alu sciintiei in Austri'a. Am crediutu ca interesele nôstre provinciale, inca aru cere in modu imperativu, cá din acêsta carte statistica se scotu pe sam'a cititoriloru Gazetei nôstre mai multe date statistice, din care apoi se póta incheié fiescecare dupa poterea judecatii sale la starea nôstra de facia, cum si la aceea ce póte se vina preste noi. Deci mai nainte de tôte voiu reproduce in paralela (alaturea) tabel'a suprafetiloru patrâte compu-

*) Statistisches Jahrbuch der österreichischen Monarchie für das Jahr 1863. Herausgegeben von der k. k. statistischen Central-Commission. Wien, 1864.

tate dupa mesuratur'a din urma si a locuitoriloru dupa numeratur'a corésa in anulu 1862; adica numai cu doi ani mai inainte.

1862	Miluri ☐ austr.	Nrulu locuitoriloru
Austri'a de susu	344.49 *)	1,733.866
Austri'a de diosu	208.47	713.803
Salisburg	124.52	146.675
Stiri'a (Steiermark)	390.19	1,075.322
Carinthi'a (Kärnthen)	180.26	339.279
Carnioli'a (Krain)	173.57	465.838
Triestu, Gorici'a, Gradisc'a, Istri'a	138.82	551.860
Tirolu et Vorarlberg	509.62	869.204
Boemi'a	902.85	4,992.092
Moravi'a	386.29	1,961.690
Silesi'a	89.45	477.184
Galiti'a	1364.06	4,939.118
Bucovin'a	181.61	494.211
Dalmati'a	222.30	432.945
Lombardo-Veneti'a	436.92	2,547.825
Ungari'a	3727.67	10,452.405
Croati'a et Slavoni'a	334.92	935.175
Transilvani'a	954.85	2,038.235
Fruntarea (graniti'a) militara	583.00	1,100.921
	11.253.86	36,267.648.

Sêu adica: in a. 1862 monarchi'a austriaca pe o suprafatia de unspredece mii doua sute cincidieci si trei si $\frac{86}{100}$ miluri austr. patrâte avea treidieci si siese milióne doua sute siesedieci si siepte mii siese sute patrudieci si optu locuitori civili cu preotii loru. Earã déca la acestu numeru vei adaoge si armat'a efectiva, precum si pe cei straini, carii pe acelu anu se aflá cu locuinti'a loru in vreo tíera de ale monarchiei, atunci numerulu sufleteloru ese la 37,339.000.

Acum se binevoiésca a combina fiacare cititoru mai departe si a intreba de es. cum traiescu in Boemi'a pe $902\frac{85}{100}$ m. mai 5 milióne suflete, eara in Transilvani'a pe 954 miluri (cata a remasu dupa ruperea Partium) numai 2 milióne, in Moravi'a pe 386 miluri mai 2 milióne, in Bucovin'a pe 222 miluri abia 433.000 suflete si asiá mai departe.

Din tabelele comparative intocmite pe 6 ani, adica dela 1857 pana la 1862 se vede curatu, cumca numerulu locuitoriloru cresce treptatu, atatu pentruca pe fia care anu mai multi se nascu decatu moru, catu si pentruca vinu multi straini mai vertosu din Germani'a. Deci cata inca o tabela, pe care o facemu numai pe anii trecuti dela 1859 incóce, adica de candu s'a perdutu o parte a Lombardiei. Asiá.

In anulu 1859 (dupa lun'a Augustu) au fostu	35,236.513	loc.
" " 1860	35,608.878	"
" " 1861	35,928.330	"
" " 1862 precum se mai aratã,	36,267.648	"

Acestea sume se intielegu preste totu fara adaogerea armatei si a strainiloru sêu veneticiloru inca neindigenati (neimpamenteniti sêu ne naturalisati dupa legi).

In totalulu numeru alu locuitoriloru totudeauna se afla mai multe femei de catu barbati, pentruca de si sub acestea clime ale nôstre in fiacare anu se nascu mai multi prunci de secsulu barbatescu cá de celu femeiescu, in viétia in sa remanu mai multe femei decatu barbati. Asiá de es. in a. 1862 s'au nascutu in tierile de dincólo de Laita cu Galiti'a, Bucovin'a, Veneti'a (socotile adica fara ale corónei ung.) prunci de secsulu barbatescu 458.436, eara de celu femeiescu numai 428.740; tctusi in sum'a totala a locuitoriloru au fostu numai 17,765.131 barbati, eara femei 18,502.517 prin urmare in monarchi'a intréga cu 737,385 mai multe femei de catu barbati. Totu in acelu anu au muritu preste totu 676.249 insi, din carii 344.764 barbati si numai 331.485 femei. Apoi totu cam acêsta proportiune se observa in fia-

*) Adica 344 si $\frac{49}{100}$ miluri patrâte, pentruca partile de miluri se computa aici cu frangeri decimale.

care anu. Luptele vietii, munc'a desperatiunea, felurite nenorociri, foculu, ap'a, ferulu, reii s. a. consuma mai multe vietii de barbati cá de femei. Asiá in acelasiu anu de ea s'au sinucisu 1075 barbati si numai 198 femei; de turbare morti 33 barbati, 14 femei; morti prin nenorociri 4420 barb., 1460 fem.; omoriti (ermordet) 238 barbati, numai 75 fem.; ucisi (erschlagen) 301 b.; 44 fem.; spendiurati 11 b., 1 femeia, din alte cause necunoscuta morti 198 barb., 118 femei. Tocma si in epidemii, in colera, de versatu (bubatu), de bóla locale, de bóle comune moru mai multi barbati. Unu singuru reu este, de care moru numai femei, adica in dore-rile nascerii; acésta cifra inse este relative fórte mica, a-nume pe a. 1862 totu in tierile de preste Laita numai de 2636 femei mórte in patulu nascerii (in lechusia).

Se ne re'ntórcemu pucinu la Transilvani'a (de unde mi se pare ca ai pre cei mai multi cititori), inse numai cu privire la impartirea supra fetiei aceleia asiá, precum s'a restauratu in. a. 1861. Impartiéla mai ticalósa, mai órba, mai neghióba nu s'a mai vedintu alt'a, afara póte de impartiel'a Germaniei in staturile ei mari si mitutele. Eaca cateva e-semble.

Comitatulu Clusiu are suprafacia de	85 ⁴⁶ / ₁₀₀ m.	□
" alu Turdei	83 ³⁰ / ₁₀₀ "	"
" alu Albei de diosu	80 ¹⁴ / ₁₀₀ "	"
" alu Hunediórei	109 ⁸⁴ / ₁₀₀ "	"
Celelalte comitate stau intre	26 ³ / ₄ si 58 m. patr.	
De alta parte scaunulu Ariesiu e de	6 ⁹ / ₁₀₀ m.	□
Scaunulu Orastiei	7 ¹ / ₂ "	"
" alu S.-Sebesiulu	5 ¹ / ₂ "	"
" alu Mercurei	3 ⁷⁸ / ₁₀₀ "	"
" alu Noerichului	5 "	"

Celelalte scaune secuiesci variasa intre 25 si 78, eaca cele sasesci numai intre 9¹/₂ si 40 miluri □.

Si apoi totu si tóte acelea tienuturi isi au jurisdictiunile loru separate, cu cete ampoiati, care se platescu din sacule-tiulu publicu.

In Ungari'a inca sunt din 55 vreo 9 comitate mici, cele mai mici in sa stau intre 17 si 22 miluri patr., eaca nu intre 3 si 7 cá in Ardealu din contra apoi in Ungari'a cele mai multe variasa dela 40 pana la 100 si altele pana susu la 192 miluri patrute, precum Pest'a 189, Bács-Bodrog 178, Maramuresiu 180, Satmaru 101³/₄, Sabolcs 103³/₄, Biharu 192¹/₂, Aradu 104¹/₂, Temesiu 103, Torontalu 119¹/₃, Carasu (Lugosiu) 91 m. □.

Se póte óre cá acea impartiel'a ticalósa si multu stricatioasa a Transilvaniei se se mai sustiene inca si din anulu 1865 inainte?

Numerulu ampoiatorulu de tóte ramurele si clasele sistemisati*), prin carii se governa astadi Transilvani'a trece 2700. De ar fi Transilvani'a impartita mai intieptiesce, acestu numeru de ampoiati iar' fi preste capu de ajunsu, eaca o alta céta de „nesistemisati“ si ar' vedea de o alta cariera a vietii si n'ar cadea spre greutatea tierii.

Póte fi ca cu alta ocaziune vomu scóte si unele date privitóre la cultur'a materiala si morala a locuitorulu. B.

Brasiovu 24 Ian. Una cestiune interesanta pentru scólele romane din Brasiovu tocma se resolvi, aceea e, reinoirea alegerii membrulu eforiei scolare prin respectivele comunitati. Face ónore atatu comunitatulu, catu si Dlui negutiatoriu Ioane G. Ioanu, care cu zelu raru si activitate laudabila dede una viétia si pana acum activitatii eforiei spre binele si prosperarea scóleloru romane, si acea impregiurare, ca voindu acesta a se retrage, se induplecà din partea alegatorulu, cá se primésca de nou acést'a sarcina, oeca ce spre bucuri'a multor'a si spre binele administrarii averii scolare, se si facù. Se mai alese inca unu singuru eforu nou D. negutiatoriu Stefanu Sotiru in loculu Dlui negutiatoriu Radu Pasou, pe care dupa judecat'a lui cea sanatósa cu parere de reulu vedemu ca se retrase, ér' ceialalti membri fura realesi in tocma, si avemu sperantia, ca sub presidiulu Dlui comisariu financiaru emeritu Damianu Datco, care si pana acum introduse una ordine si una acuratetia esemplara in totu organismulu eforiei, efori'a va sci, ér' corespunde misiuni sale spre a imbuná si a si consolida starea esterna a scóleloru romane din Brasiovu.

*) Adica atatu ampoiatii numiti sensu stricto ai statulu, catu si ai provinciei si cei municipali, eaca numerulu celoru nesistemisati n'am de unde sélu sci acuratu, dau inse cu socotél'a ca trece preste 500.

— De vre o cateva dile, curmanduse gerulu celu infricosiatu, avemu tempu mai asemené cu celu de primavéra. Unu ventu ausonicu a facutu, de néu'a disparúse de una-data, cá prin potere magica. Cu tóte aceste starea sanitatii e imbucuratória.

Blasiu 17 Ian. 1865.

Domnule Redactoriu! Intru unulu din Numerii mai de aprópe ati publicatu o scire pré imbucuratoria, cum cá adeca in primavéra va se ne vedemu si noi cu sinodu. Si pre aici am auditu a dese ori vorbindu-se de asia ce-va, ba ce este mai multu, in ver'a trecuta am semtitu lucrandu-se si pregatindu-se materialu necesariu pentru sinodu, ma si diu'a ohiaru, inca erá determinata. Cu tóte aceste pré pucini se aflau in Blasiu, cari se fia creditu, cá in 16 Oct. an. tr., intru adeveru se va poté deschide sinodulu. Cu privire la noulu termiuu, — totu asia cugeta celi mai multi Blasiani. Causele, pentru cari ne tememu, ca nece la primavéra nu vomu avé sinodu, sunt mai multe. Eu me tiermurescu pre longa un'a singura. Amentescu singuru pe acést'a, pentruca ea luata de sene dupa impregiurarile nóstre — dorere si éra dorere! — este de ajunsu a ne impededá ori-ce miscare, déca si incatu miscarile nóstre sunt portate de spiritulu libertatii si nesuescu a castigá éra valóre vechieloru nóstre institutiuni besericesci. Presiunea din afara ne apaza, cá si unu munte si nu ne lasa nóce se resuflamu. Éca de ce nu potemu tiené sinodu! Intréga Adieces'a doresce sinodu din preuti si mireni. Rom'a se opune per omnia. Ea nu vrea, se audia de cele 4 puncte, ce acum de cati-va ani se mésteca grosu si in lucrurile nóstre cele disciplinarie. Candu metropolitulu insoientiasce pre guberniu despre tienerea sinodulu, s'au mai bine, candu arata, cá are intentiune de a tiené sinodu, Nunciatur'a i se lungesce in drumu. Diferenti'a este, cum disei, pentru mireni*) se pare adeca, ca unii omeni sunt domniti de fric'a ace'a, cum cá sinodulu nostru, de voru luá parte si cati-va mireni, in data se va apucá de nesce reforme radicali in capite et membris, cá si cum acelea nu ar avé altele si altele, cari parasite de multu tempu se-i dè lucru pre dieci de ani. Vedeti de aci urméza impededarea sínódeloru si nepotenti'a de a implini dorintiele cele ferbinti ale tuturoru.

In diu'a de S. Nicora trecutu Ecs. S'a Prea demnulu nostru archipastoriu plení anulu alu 50 a alu preotiei. Fiendu pre atunci ajunulu nascerii serbarea, solena se amená pre 14/26 Febr. a. c. Celi din locu inse si in diu'a de S. Nicora inaltiaro rogatiuni de multumita pentru fericit'a sanetate a Ecselentiei Sale; era apoi dupa terminarea santei liturgie si descoperira sentimentele fiesci, cari betranulu archiereu le primi versandu lacrimi de bucuria. —

Tóta ver'a si mai tóta tótna a. tr. drumurile nóstre atatu au fostu de rele, in catu se duce minune. Deregatori'a de mai multi ani n'a facutu nece unu pasiu pentru deregerea loru. A merge la Sabiiu este pedepsa, a merge la Belgradu de multe ori cu nepotintia. Esecutiunile pentru dare curgu mereu. Cum se póta omenii face bani, de ace'a nu in-tréba neme.

Aradu 17 Ian. E una insusire caracteristica in unii barbati, cá se incungiure orce ocaziuni de a li se face manifestatiuni pentru meritele si faptele sale, fia acestea catu de cumpanitórie. Acésta trasura o vediu ramu si la barbatulu doririloru nóstre, noulu nostru comite supremu Georgiu Popa, care spre a incungiura scomote de primire venise aici cu trenulu fora se prescia cineva. Inse romanii inca i o facura, ca in diu'a de anulu nou se adunara de prin comitatu si din locu preste o mii de insi, cari dupa ce gratulara Ill. Sale episc. Ivacicovich de anulu nou cu archiereulu seu in frunte mersera in cas'a comitensa si gratulandui ilu si beneventara cu cea mai ferbinte cordialitate, predandui una flamura cu inscriptiunea: „Barbatulu doririloru nóstre D. Georgiu Popa“ D. adv. D. Popovitiu fú organulu dorintieloru multimei, la cari comitele respunse cum se si doria si astepta, invitandu pe toti la conti-legere si concordia, care fú si regin'a anului nou in Aradu.

Croatii capeta dieta. In gazet'a imp. „Wiener Ztg.“ se publica unu rescriptu regescu cu datu 17. Ian. 1865, an. alu 17-lea alu domniei Mai. S'ale, indreptatu oatra banulu Croatiei L. M. C. br. Sokcsevíc si subsoristu de Mai.

*) Dar' mireni de ce parere erau in adunariile respective din Sabiiu? Cei ce luara parte se ne faca lumina si in obiectulu acesta. R.

S'a, de cancelariu Croatiei Ivan Mazuranic si Franz Zikrovic de Pretoca, prin care se provóca banulu Croatiei, cá dupa usulu vechiu legalu alu tiei se conchiame indata una conferintia banala, in care se se fipsese basele unei ordine de alegere pentru diet'a viitória; conferintia se astérna apoi responsulu si propunerile sale la urmatórele intrebari:

1. Cum se se chiamo magnatii (sunt multi maghiaroni R.) la dieta? Personaluminte séu prin reprezentanti alesii din statulu loru ori din statulu proprietariloru mari? De ce natura se fia in casulu d'antaiu votulu loru virilu si in casulu alu doilea dreptulu loru de alegere?

2. Cu privintia la spesele dietei si la usiurarea regularii consulariloru dietale cum si in ce mesura se se impucinesse numeculu reprezentantiloru mai vertosu alu reprezentantiloru numeróseloru comune, si cum se se impartiesca mai dreptu dupa numerulu poporatiunii si sarcinele contributionale?

3. Cum se se precisese si asecurése numerulu alegatoriloru pentru fiacare comuna, si cum se se póta mai bine inspectióná prin deregatorie alegerile in comitate si cetati? Totu deodata i se impune banului a dimitte conferintia banala, indata ce se voru fini aceste negocíe, si propusatiunile si parerile ei se se astérna fara intardiare in susu spre a se conchiama catu mai curundu diet'a. —

E de sciutu, ca banulu Jelacio in 1848 inca octroise una ordine de alegere, dupa care si in 1861 se compuse diet'a cea fara resultatu. Asta lege dara se privesse de manca si dupa cum s'a octroitu aceea, asia se vede ca se va octroi si acésta pentru diet'a viitória. Maghiarii póta frica ca, premergundu diet'a Croatiei dietei Ungariei, Croatia va decide ér desbinarea de catra Ungaria, si integritatea corónei se periclitésa, ceea ce ei nu voru recunósce nici odata, ca Ungaria trebue se remana intréga, cum a fostu la 1848. —

Senatulu imperialu.

AUSTRIA INFERIORA. Vien'a 20 Ian. Siedintiele din urma ale casei deputatiloru sen. imp. au avutu desbateri fórté infocate. La ordinea dilei era reportulu comisiunii casei despre referatulu comisiunii pentru control'a datoriiloru de statu. Ministrulu de finantie de Plener se aflá silitu a impútá comisiunii, cumca a trecutu preste competintia s'a, ér' in siedintia 21 totu in obiectulu acest'a fú silitu ministrulu de financia a luá de optu ori cuventu spre a se aperá in contr'a oponentiloru. Decatu tóte apasá, mai multu asuprai impartesirea contelui Kinski, cumca comisiunea de controlu a venitu la trist'a convingere, cumca pe longa purtarea protocóleloru aretate comisiunii, trebue se se mai afle o alta socotéla pe ascunsu si s'a aflatu, cumca sea si purtatu intr'unu „sub diurnalu“ despre care comisiunea nu se incunoscintia. Intrebarea aici era, déca afacerile de anticipatiuni sunt a se pertractá, cá si imprumutele? Plener dice ca nu, dar' cas'a ilu desaprobá. La propunerea, cá ori ce desvalorare a efectelor creditulu de statu pemnorate in trebile de depusu, indata se se faca aretare la comisiunea de controlu, Plener mai luá o data cuventulu, observandu, ca'su mai multi factori ai legislatiunii si ca: chiaru si candu ambele case s'ar' intr'uni la vreunu conclusu, regimulu va trage acelea concludu in profund'a s'a consideratiune, inse nu póte da concluseloru acestora o virtute prescriitória; la cari cuvinte tóta cas'a deveni in scototu si la propunerea lui Skene se si finí siedintia, dupa ce se mai facú o interpelare prin Dr. Giskra si consoci, care intrebá: Candu va da regimulu in puterea §. 13 alu const. temejurile si rezultatele dechiararii starii martiale din Galitia si pentru ce se mai sustiene inca? —

Cronica esterna.

Opcsiunea episcopatelor din Francia facia cu regimulu pentru publicarea in totalu a enciclicii se totu mai estinde; si regimulu a inceputu asi muiá mesurile coercitive. Intr'acea scrisori dela Rom'a asecurésa, oa cardinalulu Antonelli a fraternisatu intr'o dinea la internunciulu Franciei. — Afara de acést'a simptome ne trage luarea aminte si incordarile garibaldianiloru, cari pe primavér'a viitória pregatescu o nóua resculare, déca nu in Veneti'a apoi la malurile Dalmatiei, spre care scopu s'a tiesutu cointielegerea loru cea ramurita. — La Corfu plugarii cu arm'a in mana, in multime mare, amenintia cetatea, déca nu li se va dá o lege agraria. Albani'a si Turci'a inca siede pe sponci; si rudirea si aliarea Montenegrului cu Serbi'a ér' presupunu, ca se venésa unu scopu comunu.

Din Rusi'a se scrie, ca senatulu imperialu primi de presedinte pe marele princ. Constantinu, ér' in Poloni'a o

parte din preotimea oatholica se bucura, ca dupa nou'a regulare a clerului are prospectu de a se casatori, pe candu de alta parte aristocrati'a polonesa sperésa, cá le primavéra se reinoépa lupt'a independintiei.

ROMANIA. Bucuresci 16 Ianuariu. Diurnalele germane publica cu datulu acest'a o scire de mare importantia pentru tier'a romanésca; „cumca in senatu a facutu d. Filipescu propunerea, cá dinasti'a, Cus'a se se dechiarese de ereditaria séu mostenitória in Romania,“ ér' altele adaugu, ca chiar' si suptu denumirea de rege alu Romaniei.

Mai interesantu alt'a nu mai avemu astadata de impartasitu, decatu

Adres'a camerei legislative a Romaniei la cuventulu de tron:

Maria Ta! Aplaudandu patrioticele cuvinte ce Maria Ta ai adresatu senatulu si adunarei elective a Romaniei, in diu'a constitutionalei deschideri a anteiloru sesiuni, Noi, reprezentanti ai natiunei romane, n'amu facutu de catu a reproduce insusi vocea acestei natiuni, pe care Maria Ta ai salvat'o in diu'a de 2 Maiu, din pericolele pasiunelor politice din intru si a osindei din afara.

Inim'a Mariei Tale, suntemu siguri, a simtitu in diu'a de 6 Decembre, bucuria ce resulta totudeauna din consciintia unei sacre datorii implinite, din satisfactiunea unui mare scopu dobanditu.

In acea di Maria Ta, ai vediatu adunate in giurulu tronului acele nóue institutiuni cu care ai dotatu tier'a, si care erau neaparate pentru desvoltarea si intarirea statulu romanu.

Prin devotamentulu catre tron si catre pactulu fundamentalu, prin concursulu energicu si sinceru la tóte actele reformatóre si liberale ale guvernulu Mariei Tale, prin esemplulu concordiei si armoniei, in relatiunile ei cu celelalte corpuri mari ale statulu, adunarea se va sili a dovedi, ca Maria Ta, oandu in diu'a de 2 Maiu ai propusu natiunei romane prefacerea institutiuniloru séle politici, ai sciutu bine si prin o lunga ispita ce lipsiea constitutiunii séle politice, pentru ca acésta se póta functiona intr'unu chipu normalu si corespundietoru marinimoselor cugetari ale Augustiloru monarchi sub-scriitori conventiei din 7/19 Aug. 1858.

Adunarea se asociase cu simtimentulu unei mari datorintii de recunoscintia ce Maria Ta, in numele tiei, ai esprimatu catre inalt'a provedintia pentru invederatulu sprijinu ce a acordatu Romaniei in mediuloculu crizei prin care ea au trecutu, precum si catre inalta pórtá si puterile garanti care in statornic'a loru buna vointia pentru patria nóstra, s'au grabitu a recunósce noele institutiuni ce Romania'a, cu dreptulu seu de tíera libera si autonoma, sia datu in dilele de 10-14 Maiu trecutu.

Aceste institutiuni fiindu basate pe nemuritórele principii de la 1789, ele sunt scumpe natiunei nóstre, si, adunarea, proclamandu inca odata adesiunea ce li s'a datu, prin plebiscitulu din 10-14 Maiu, ia inaintea Mariei Tale sacra indatorire de ale apara si a le mantine cá bunulu celu mai preciosu, cá patrimoniulu celu mai sacru alu societatii romane.

Luandu inaintea Marii-Tale si a tiei unu angagementu atatu de solemnu, cum se nu multumimu Marii-Tale pentru tóte acele maretie fapte care au urmatu actulu din 2 Maiu, care a prefacutu principiile in legi, promisiunile in realitati, care au transformatu societatea nóstra intr'o societate moderna, dandu tutoru claselor ei. aceleasi drepturi si aceleasi indatoriri; cum se nu multumimu Marii-Tale pentru curagiósa si patriotica initiatiua, pentru neobosita staruintia prin care Maria Ta intr'unu terminu mai scurtu de 7 luni, ai reusitu a da o organizatie intréga, indiadaru reclamata de densa, de unu timpu atatu de indelungatu, cum tier'a se nu bine cuvintedie pe Maria-Ta care, in mediuloculu ordinei celei mai desavarsite i a datu tóte aceste legi si reforme pe care alte natiuni, mai pucinu ferice, nu leau pututu dobandi decatu numai dupa staruinti seculare si cu sacrificii indelungate?

Descentralisarea administrativa, independintia comunei si a judeciului, insestrarea tiei cu acelasi codu penalu si cu acelasi codu civilu, introducerea juriului, fundarea statulu civilu si a casatoriei civile, egalitatea drepturiloru cetatienesci sunt atatea reforme care punu natiunea nóstra in nivelulu civilizatiei moderne.

Libertatea consciintiei, egalitatea cultelora, crearea sindulu centralu pentru beseric'a ortodocsa romana, protectiunea acordata celorlalte culturi, voru face din locuitorii tierii o natiune compacta, strinsa, pentru a'si bine apara tíera, pentru a'si binecuvinta Domnitorulu.

Legea instructiunii publice cu care Maria-Ta ai indie-

stratu tiéra este menita intr'unu scurtu timpu a transforma in modulu celu mai binefacatoru cultur'a viitóreloru generatiuni. — Acésta nu va fi cea mai neînsemnata din reformele ce Romani'a dătoresce Mariei Tale.

Totu asia este si cu legea pentru organizarea armatei. Maria Ta, prin o asemenea legiure ai redeseptatu vechiulu spiritulu militarulu alu natiunei romane, ai reintemeiatu strabunele institutii militare, carora Romani'a le dătoresce o istoria si o esistenza nationala. Inse Maria Ta, nici instructiunea publica, nici armata n'aru fi dobanditu basa loru cea mai solida, daca bratiile clasei cei mai numeróse a natiunei nóstre; déca munca, acestu capitalu sacru alu individualitatii umane aru fi urmatu a mai fi robite. — Prin decretulu din 14 Aug. Maria-Ta desfiintandu claca, ai emancipatu munca, ai emancipatu proprietatea, ai asternutu basele cele mai trainice ale instructiunii publice, ale organizarii puterilor nóstre militare, ai asiguratulu insusi nationalitatea nóstra, si, candu in faci'a maretiiu decretulu din 14 Aug. care au datu sateloru libertatea si pamentu, adunarea intr'unu glasu unanimu, Ve dice: bine ai facutu Maria Ta, Ea nu face decatu a reproduce acelu glasu a 500 mii de familii de clacasi care, de la o margine la alta a Romaniei, pe laturile siesurilor si prin vaile Carpatiloru bine cuvintédia numele Ilustrulu loru Liberatoru. — Ea nu face de catu a repeta chiaru glasulu tuturoru luminatiloru proprietari de mosii cari numai legii din 14 Aug., dătoredia de a avea o proprietate sacra si absoluta.

Adunarea va pune o deosebita rivna pentru a face cá indemnitatea garantata proprietariloru prin decretulu din 14 Aug., pusu de Maria Ta sub scutulu onórei guvernului si alu tierii, se se efectue in tóta intregimea ei si la termenile prescrise de lege.

Asemenea adunarea va sili a corespunde la dorinti'a Marii-Tale si la asteptarea tierii, dandu guvernulu Mariei-Tale tóte putintiósele mediulóce pentru a activa repede executare a cailoru de comunicatie, precum sosele, cai fluviale, si drumuri de fieru.

Maria Ta concedindu drumurile ferate de peste Milcovu, va bine voi a crede in via satisfactiune a natiunei. Speramu ca guvernulu Marii-Tale, patrunsu de interesulu ce póta pentru ori ce combinatiune ce ar aduce o fericita solutiune si pentru caile ferate de dincoce de Milcovu, nu va intardia de a presenta adunarii ori ce cerere de concesiune favorabila, ca ast-feliu tiéra nóstra se-si póta indeplini misiunea ce are de a lega Orientulu cu Occidentulu.

Proiectele de legi ce ni se promitu de guvernulu Marii-Tale, pentru creatiunea stabilimentelor de creditu de diferite naturi, voru fi studiate cu celu mai mare dielu din partea adunarii; caci, asemenea stabilimente sunt menite a da sborulu celu mai repede, in florirei si bogatiei publice, prin satisfacerea intereselor private s'a aspiratiuniloru celoru mai legitime a le tuturoru claseloru societatii nóstre.

Recunoscemu si apretiuimu activitatea esemplara a guvernulu Marii-Tale, in indeplinirea marilor lucrari si a reformelor facute in asia scurtu timpu. Elu, cu dreptu cuventu a castigatu drepturi la recunoscinti'a publica.

Adunarea se simte fericita de a se asocia cu Maria-Ta, in multiamirile ce se cuviniu consiliulu de statu, care a luat o parte atatu de mare intru confectionarea nuoloru legiuri. Adunarea spera ca consiliulu de statu o va pune in positiu de a'i renoi aceste multumiri.

Satisfactiunea ce Maria-Ta ai simtitu facundu corpuriloru legiuitóre espunerea mareloru reforme operate

de la 2 Maiu si pana la 6 Decembre, este impartasita de tiér'a intréga.

Acésta espunere, reamintindu tierii buna si patriotica intrebuintiare a dreptulu ce natiunea v'au datu, prin Plebiscitululu din 10-14 Maiu, pune pe adunare in placuta positiu de a spera ca Maria Ta, pasindu pe calea ce natiunea v'a tras'o si pe care Maria Ta ai urmat'o cu atata sucesu pentru destinatele Romaniei, veti face a se complecta catu mai curundu organizati'a tierii. In acésta privintia, cá in tóte cele alte acte sevarsite de Maria Ta, adunarea chiaru de acum promite Mariei-Tale totu sprijinulu si tóta a sea constitutionala aprobatiune.

Puindu o intréga incredere in patrioticile Vóstre cugetari si in sprijinulu ce pururea ai datu demnitatii si drepturiloru neprescriptibile ale natiunei, adunarea cu tóta sigurantia astépta de a vedé catu mai curundu resolvandu-se si cestiunea ajutorulu promisulu locuriloru sante. Adunarea proclama inca odata secularizarea bunuriloru de mana mórtá decretata prin legea din 13 Dec. 1863. In privintia cifrei inse, romanii credintiosi misiunei loru stramosiesci de a apera ortodocsia in orientu, isi punu tóta a loru incredere in Maria Ta, ca vei sci a combina generositatea romana cu mesur'a mediulóceloru finantiale ale tierii.

Maria Ta, adunarea a respunsu la apelulu ce i-ati facutu de a se ocupa mai cu dinadinsulu de cestiunea financiara. — Ea a tienutu ca acestu respunsu se se faca prin unu actu vederatu. Ea a votatu bugetulu pentru exerciciulu 1865. Adunarea a tienutu ca celu inteiu actu alu activitatii sale constitutionale se fie in diestrarea tierii cu unu bugetu regulatu si votatu la timpu de puterea legiuitóre. Acésta odata facuta, adunarea va pasi cu scrupulositate in cercetarea socoteliloru aniloru trecuti, ca ast-felu fia care guvernulu se si aiba bilantiulu séu statornicitu si tiér'a se fia indestulata despre situatiunea sea financiara.

Apelulu facutu de Maria Ta pentru infratirea tuturoru claseloru societatii nóstre, a gasitu in adunare si suntemu siguri ca va gasi si in tóta tiéra, unu resunetu unanimu. Pacea si infratirea sunt mai alesu acum de o necesitate capitala, deca este cá organizati'a Romaniei se prindia radacini puternice in pamentulu ei si in inimile filoru sei. Reintroducerea strabunei infratiri in mediulocu nostru nu ar' fi daru pagin'a cea mai pucinu stralucita din anelele domniei Mariei-Tale.

Maria-Ta! in diu'a de 6 Decembre v'amu depusu juramentulu nostru de credintia. Astadi Ve depunemu juramentulu nostru de devotamentu. Astadi Ve promitemu totu concursulu nostru pentru a Ve usiura si grabi realizarea dorintiei si a nobilei ambitiuni ce v'ati propusu; aceea, de a face ca poporulu romanu se dobandésca sub Domnia Mariei-Tale tóte libertatile de care se bucura natiunile cele mai inaintate.

Catu pentru noi, Maria-Ta prin lucrarile nóstre vomu veghia cá tinerile nóstre institutiuni, din di, in di se se consolidés mai multu, ast-feliu in catu ele se fia mai presusu de ori ce acte, de ori ce periculu.

Fagaduintiele nóstre Maria-Ta, voru fi totu d'a-una traduse prin acte, unulu din aceste acte este acela, de a constata, in faci'a natiunei titlulu ce prin lucrarile Mariei Tale ai dobanditu, titlu, ce astadi ilu proclamamu, ce natia intaresce, ce istoria ilu va pastra, titlulu de intemeitorulu si reformatorulu statulu Romanu.

Cu acestu titlu salutandu-te dar, adunarea electiva a Romaniei si saversindu cu strigatulu devenitu astadi nationalu si nedespartitu, se traiésca Romani'a, se traiésca Ilustrulu Eireformatoru Alecsandru Ioan I.

Reportorele comisiei delegatiloru fũ Const. I. Iliescu.

1864 Decembre 31. (Vedi Telegr. in Nr. 2.)